

Зеленська Людмила Дмитрівна,

ORCID ID: 0000-0002-3324-5173

доктор педагогічних наук, професор,

декан факультету історії і права

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

Задніпровський Євген Володимирович,

ORCID ID: 0009-0003-0214-1368

здобувач вищої освіти освіти

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 «ПРАВО» У ВИМІРІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL POTENTIAL OF EDUCATIONAL STANDARDS IN THE FIELD OF STUDY 081 “LAW” IN TERMS OF THE DEVELOPMENT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN FUTURE LAWYERS

Статтю присвячено дослідженню психолого-педагогічного потенціалу освітніх стандартів зі спеціальності 081 «Право» у контексті розвитку емоційного інтелекту майбутніх правників. Актуальність теми зумовлена трансформаціями ринку праці, де соціально-емоційний інтелект визнано фундаментом професійної спроможності фахівців соціономічних професій. Акцентовано увагу на тому, що для юристів емоційний інтелект є інструментом трансформації теоретичних знань (hard skills) у практичні результати, забезпечуючи їх стресостійкість та майстерність у соціальній взаємодії.

Проведено порівняльний аналіз стандартів бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» (Д8). Доведено, що хоча термін «емоційний інтелект» безпосередньо не вживається у змісті стандартів, він є їх латентною основою, інтегрованою в структуру загальних і спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання. На бакалаврському рівні вищої освіти емоційний інтелект закладено у зміст здатностей до адаптації, командної роботи, саморефлексії, емпатичного підходу до консультування клієнтів. На магістерському рівні емоційний інтелект розглядається у площині стратегічного управління та лідерства, слугує основою для ухвалення обґрунтованих рішень у непередбачуваних умовах, медіації конфліктів та професійного опонування без переходу на особистості.

У статті акцентовано увагу на важливості реалізації наскрізної моделі підготовки майбутніх юристів, що поєднує нормативні вимоги стандартів із вивченням таких навчальних дисциплін, як «Професійна психологія», «Технології медіації», «Стратегічне лідерство» тощо. Зроблено висновок, що системна інтеграція емоційного інтелекту в освітні програми підготовки майбутніх юристів є стратегічною необхідністю, яка забезпечує їх конкурентоспроможність, знижує ризики професійного вигорання, підвищує якість правничої допомоги.

Ключові слова: освітні стандарти, спеціальність 081 «Право», майбутні юристи, емоційний інтелект, компетентнісний підхід, м'які навички, навчання.

The article is devoted to the study of the psychological and pedagogical potential of educational standards in the specialty 081 “Law” in the context of the development of emotional intelligence of future lawyers. The relevance of the topic is determined by the transformations of the labor market, where social and emotional intelligence is recognized as the foundation of the professional competence of specialists in socio-economic professions. Emphasis is placed on the fact that for lawyers, emotional intelligence is a tool for transforming theoretical knowledge (hard skills) into practical results, ensuring their stress resistance and mastery in social interaction.

A comparative analysis of bachelor's and master's degree standards in higher education in the field of 081 “Law” (D8) was conducted. It has been proven that although the term ‘emotional intelligence’ is not directly used in the content of the standards, it is their latent basis, integrated into the structure of general and special competences and programme learning outcomes. At the bachelor's level of higher education, emotional intelligence is embedded in the content of adaptability, teamwork, self-reflection, and an empathetic approach to counselling clients. At the master's level, emotional intelligence is considered in the context

of strategic management and leadership, serving as the basis for making informed decisions in unpredictable conditions, mediating conflicts, and professional opposition without resorting to personal attacks.

The article emphasises the importance of implementing a comprehensive model for training future lawyers, combining regulatory requirements with the study of such academic disciplines as “Professional Psychology”, “Mediation Technologies”, “Strategic Leadership”, etc. It concludes that the systematic integration of emotional intelligence into educational programmes for training future lawyers is a strategic necessity that ensures their competitiveness, reduces the risks of professional burnout, and improves the quality of legal assistance.

Key words: educational standards, speciality 081 “Law”, future lawyers, emotional intelligence, competence-based approach, soft skills, training.

Постановка проблеми. Суттєві трансформації ринку праці XXI століття зумовили докорінний перегляд вимог до кваліфікацій фахівців. Згідно з Глобальною рамкою основних навичок для життя та роботи у XXI столітті МОП (2021) соціально-емоційний інтелект визнано базисом професійної спроможності особистості, особливо у професіях типу «людина-людина». Це обумовлено тим, що розвинений емоційний інтелект (EI) забезпечує більш високу продуктивність когнітивних процесів фахівця у процесі виконання трудових функцій, дозволяє вчасно ідентифікувати власну втому та емоційне виснаження, вибудовувати власні кордони у стосунках з колегами, роботодавцями, клієнтами, іншими учасниками трудових відносин, вести конструктивний діалог й уникати конфліктних ситуацій.

Професія юриста належить до переліку соціономічних, оскільки головним об'єктом і суб'єктом юридичної діяльності виступає особистість у системі соціальних відносин. Для фахівців-правників (суддя, адвокат, прокурор, юрисконсульт, слідчий, нотаріус та ін.) емоційний інтелект стає тим інструментом, який дозволяє перетворити юридичні знання (hard skills) на реальний результат, забезпечуючи гнучкість, стресостійкість та майстерність у соціальній взаємодії. Зважаючи на це, дослідники Н. Муқан, Н. Чубінська, О. Слоцький [7] трактують емоційний інтелект юриста як інтегративну властивість особистості, що забезпечує розпізнавання, осмислення та корекцію власних емоцій, а також детермінує здатність до конструктивної психологічної взаємодії з учасниками правовідносин. Структура цієї здатності базується на синергії саморефлексії, вольової саморегуляції, соціальної перцепції та майстерності менеджменту міжособистісних відносин. Належний рівень розвитку емоційного інтелекту юристів вимагає цілеспрямованої та спеціально організованої роботи ще під час їх навчання на освітніх програмах спеціальності «Право» як бакалаврського, так і магістерського рівнів вищої освіти відповідно до чинних стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення стану наукової розробки проблеми

засвідчує той факт, що концепт емоційного інтелекту досить широко представлений у працях зарубіжних учених, зокрема Р. Бар-Она [1], Д. Гоулмана [2], Дж. Майера, Д. Крузо, П. Саловея [3] та ін. Українські науковці В. Зарицька [4], О. Лящ [6], А. Омельченко, Т. Панасюк [9], Е. Носенко, Н. Коврига [8], А. Чалий [15] зосереджують свій дослідницький інтерес переважно на питаннях суті, складників, функцій емоційного інтелекту та шляхів його розвитку в юнацькому віці, зокрема під час здобуття особою вищої освіти. Так, особливості емоційно-вольових процесів майбутніх юристів та підходи до розвитку в них емоційного інтелекту в процесі навчання у ЗВО стали предметом дослідження Л. Зеленської, Є. Задніпровського [5], Н. Муқан, Н. Чубінської, О. Слоцького [7], О. Старчук [12], І. Харченко [14] та ін.

Водночас до сьогодні залишаються не достатньо вивченими питання нормативно-правового регулювання цих процесів під час навчання майбутніх юристів у ЗВО з опертям на аналіз змісту стандартів вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» (Д8) для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, що зумовлює потребу проведення окремого дослідження.

Мета статті полягає у здійсненні порівняльного аналізу стандартів вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» (Д8) бакалаврського та магістерського рівнів для виявлення взаємозв'язку між загальними компетентностями, програмними результатами навчання та структурними компонентами емоційного інтелекту майбутніх правників.

Виклад основного матеріалу. Вивчення змісту Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» (Д8) бакалаврського рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН України № 644 від 20.07.2022 р., зі змінами № 307 від 20.03.2023 р. [10], дозволяє стверджувати, що емоційний інтелект є його латентною основою. Не дивлячись на те, що у тексті стандарту термін «емоційний інтелект» не вживається, його інтегровано в структуру загальних (ЗК) і спеціальних (СК) компетентностей, а також програмних

результатів навчання (ПРН). Стандартом передбачено формування у здобувачів вищої юридичної освіти низки здатностей, які імпліцитно включають емоційний інтелект. Зокрема,

– *здатності до адаптації та дії в новій ситуації*, що вимагає високого рівня емоційної витривалості та оволодіння майстерністю керувати стресовими факторами під час змін;

– *здатності працювати в команді*, що ґрунтується на розвиненій емпатії, вмінні зчитувати емоційний фон колективу, трансформувати конфлікти ситуації у конструктивні рішення;

– *здатності бути критичним і самокритичним*, що реалізується через глибоку рефлексію та ідентифікацію власних емоційних упереджень, які дозволяють об'єктивно оцінювати ситуацію;

– *здатності спілкуватися з представниками інших професійних груп*, що вимагає розуміння соціальної динаміки та сформованості вміння інтерпретувати невербальну комунікацію співрозмовників;

– *здатності застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач*, що передбачає не лише володіння нормами права, але й вимагає емпатичного підходу у вирішенні правових питань;

– *здатності до консультування з правових питань*, що неможливо реалізувати без оволодіння техніками активного слухання, розпізнавання прихованих потреб клієнта, побудови довірливих стосунків (рапорту) [10].

Водночас програмні результати навчання чинного стандарту фіксують вимоги до комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузі права. Зокрема, йдеться про здатність вербалізації складних концептів у доступній формі, що вимагає врахування емоційного фону та інтелектуальних запитів аудиторії, гнучкого вибору тональності розмови, реалізації етичних норм через призму емпатії, захисту людської гідності, як-от:

«ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 11. Мати базові навички риторики.

ПРН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло

ПРН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди» [10].

Отже, розвиток навичок саморегуляції, міжособистісної комунікації та професійної етики, що складають основу емоційного інтелекту майбутнього юриста, є не просто рекомендацією, а нормативною вимогою. Без опанування цих компетентностей підготовка бакалавра у галузі права вважається неповною, такою, що не відповідає сучасним вимогам до якості юридичної освіти.

Підкреслимо, що задля виконання приписів Державного стандарту підготовки бакалаврів за спеціальністю «Право» в частині м'яких навичок (soft skills), ЗВО послуговуються правом на академічну автономію. Зокрема, формування здатності до комунікації та медіації забезпечується через дисципліни вільного вибору (ДВВ) або тренінги з емоційного інтелекту. Такий підхід гарантує, що випускник отримає не лише теоретичні знання, а й прикладні навички взаємодії, які є важливими для юридичної практики.

До того ж сучасна модель єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) зі спеціальності «Право» дедалі більше орієнтується на діагностику критичного мислення юристів. Це дозволяє опосередковано підтвердити готовність випускників бакалаврських програм за вказаною спеціальністю до об'єктивного аналізу інформації та їхню здатність протистояти емоційному впливу в професійній діяльності.

Отже, емоційний інтелект є складником низки компетентностей, якими мають оволодіти здобувачі вищої юридичної освіти зі спеціальності «Право» під час навчання на освітніх програмах бакалаврського рівня. Це дозволяє забезпечити перехід від теоретичної їх підготовки до практичної здатності врегульовувати конфлікти. Сформованість такої здатності дозволить майбутнім юристам трансформувати правові норми у зважені, справедливі та гуманні рішення в умовах реальних соціальних конфліктів.

На відміну від бакалаврського рівня, Стандарт магістерського рівня зі спеціальності 081 «Право» (Д8), затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643, зі змінами від 20.03.2023 № 308 [11] трансформує роль емоційного інтелекту майбутнього юриста, переводячи його у площину стратегічного управління та лідерства. Якщо перший рівень вищої юридичної освіти фокусується на базовій міжособистісній взаємодії, то магістерський рівень вимагає розвинених soft skills для роботи у складних системах та прийняття рішень у непередбачуваних умовах («ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації»).

У цьому контексті емоційний інтелект еволюціонує з «навички спілкування» у фундамент професійної стійкості та стратегічного менеджменту.

Відсутність прямого вживання поняття «емоційний інтелект» у Стандарті не заперечує його ключової ролі. Навпаки, аналіз дескрипторів Стандарту свідчить, що емоційний інтелект є внутрішньою основою для формування таких компетентностей, як:

- «ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)» – сприяє розвитку дивергентного мислення, знижує страх перед помилками.

- «ЗК7 Здатність приймати обгрунтовані рішення» – дозволяє відокремлювати емоційні когнітивні упередження від фактів.

- «СК8 Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів» – дозволяє розпізнавати емоції, розвивати емпатію для розуміння інтересів сторін [11].

Імпліцитно поняття «емоційний інтелект» закладено і в зміст програмних результатів навчання. Так, згідно з чинним Стандартом, ПРН 6 «Обгрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи» [11] дозволяє розглядати емоційний інтелект як складник професійної майстерності юриста. Процес обгрунтування правової позиції та оцінки доказів виходить за межі суто юридичних знань, оскільки вимагає від магістра-правника високої когнітивної гнучкості. Здатність професійно опонувати та наводити контраргументи без переходу на особистості свідчить про розвинену саморегуляцію. У цьому контексті вміння працювати під тиском і зберігати раціональність під час критики слугує показником емоційної зрілості юриста.

Відповідно до ПРН 7 «Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обгрунтовувати варіанти їх розв'язання» [11] магістр права має бути здатним вести дискусію щодо складних правових проблем. Оскільки будь-яка професійна дискусія є формою соціальної взаємодії, її успіх залежить від соціальної перцепції. Для магістра-правника така здатність передбачає не лише обмін аргументами, а й глибоке розуміння емоційного стану аудиторії та розпізнавання прихованих мотивів опонентів. У цьому сенсі емоційний інтелект стає інструментом, який перетворює суперечку на конструктивний пошук правових рішень.

ПРН 15 «Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування» [11]

підкреслює необхідність формування у магістрів-правників навичок прийняття рішень у стресових умовах. Оскільки правозастосовна діяльність (слідчі дії чи судовий розгляд) супроводжуються високим рівнем психологічної напруги, важливою стає здатність до емоційного прогнозування. Це дозволяє юристу передбачити поведінкові реакції інших учасників процесу, ухвалювати виважені рішення навіть у кризових ситуаціях.

Результати наукового пошуку засвідчили, що трансформація теоретичних вимог Стандарту [11] у прикладні навички магістрів-правників здійснюється у процесі реалізації освітніх програм (ОП) зі спеціальності «Право» на другому (магістерському) рівні вищої освіти, навчальними планами яких передбачено вивчення здобувачами таких освітніх компонентів, як:

- «Професійна психологія» – ОК передбачає навчання методам керування власним емоційним станом для підтримки високої працездатності під тиском.

- «Технології медіації» – ОК фокусується на розвитку здатності управляти відносинами в конфлікті, що вимагає глибокої соціальної перцепції.

- «Стратегічне лідерство» – ОК має на меті забезпечення підготовки до управління юридичними колективами, де авторитет лідера базується на здатності до складних етичних виборів, створенні безпечного робочого середовища.

Викладене вище дозволяє констатувати, що тільки наскрізна модель підготовки майбутніх юристів на обох рівнях вищої освіти (бакалаврському та магістерському) здатна забезпечити необхідну синергію знань та особистісних якостей. Цілеспрямований розвиток емоційного інтелекту в межах такої підготовки здатен перетворити студента-юриста на зрілого фахівця, який у своїй професійній діяльності буде керуватися не лише буквою закону, але й етичними стандартами.

Ми поділяємо думку про те, що «інтеграція емоційного інтелекту в освітні програми вищої юридичної освіти є стратегічною необхідністю, продиктованою еволюцією самої професії та викликами інформаційної епохи. Така інтеграція має бути системною, охоплювати нормативні й вибіркові освітні компоненти, практико-орієнтовані методи і технології навчання та систематичну діагностику. Підготовка майбутнього юриста, який володіє високим рівнем емоційного інтелекту, забезпечить йому конкурентні переваги, знизить ризики професійного вигорання та підвищить якість юридичних послуг у суспільстві» [5, с. 152–153].

Ця теза знаходить підтвердження й у працях інших науковців. До прикладу, О. Сутяга та А. Довгань наголошують на пріоритетності соціально-правової складової у навчанні майбутніх юристів. На їхнє переконання, цей процес має охоплювати розвиток емпатії, емоційного інтелекту, аудитивних умінь, навичок міжкультурної комунікації та інтерактивної взаємодії, здатності працювати в умовах стресу, управлінських якостей, здатності до командної роботи тощо [13, с. 85].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз нормативної бази та наукових джерел дозволяє констатувати, що психолого-педагогічний потенціал освітніх стандартів зі спеціальності 081 «Право» (Д8) реалізується через послідовну інтеграцію компонентів емоційного інтелекту в структуру фахової підготовки майбутніх юристів. При цьому емоційний інтелект розглядається з одного боку, як «етичний запобіжчик», що забезпечує об'єктивність правової оцінки, з іншого, як дієвий інструмент профілактики професійної деформації й емоційного вигорання правників в умовах високої психологічної напруженості.

Архітектура стандартів бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право» (Д8) передбачає системну трансформацію soft skills, зокрема емпатії та навичок саморегуляції як складників емоційного інтелекту, в структуру загальних компетентностей та програмних результатів навчання (від міжособистісної взаємодії на першому рівні вищої освіти до стратегічного лідерства та медіації конфліктів на другому рівні). Наступність і системність розвитку емоційного інтелекту, закладена в стандартах, формує у майбутніх юристів необхідний психологічний ресурс для ефективного вирішення правових завдань, дозволяючи гармонійно поєднувати застосування правових норм із високою культурою управління емоціями в професійному середовищі.

Дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Подальшого обґрунтування потребують педагогічні умови розвитку емоційного інтелекту в здобувачів спеціальності 081 «Право» бакалаврського і магістерського рівнів вищої освіти у процесі навчання в ЗВО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Зарицька В. В. Соціально-психологічні чинники розвитку емоційного інтелекту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Психологія»*. № 2. 2021. С. 19–22. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/8944ad1a-8205-402c-8606-e863b71defcd>
2. Зеленська Л. Д., Задніпровський Є. В. Інтеграція емоційного інтелекту в освітні програми підготовки здобувачів вищої юридичної освіти. *Вісник Сковородинівської академії молодих учених: збірник наукових праць / за загальною редакцією проф. Бойчука Ю.Д.* Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Вип. № 3. 2025. 477 с. С. 147–155. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/232f2016-7c0b-4b71-8044-afcf25b70f40/content>
3. Ляц О. Генеза емоційного інтелекту в юнацькому віці : дис. док. наук з псих. : 19.00.07. «Педагогічна та вікова психологія». Київ, 2021. 458 с. URL: <http://psychology-naes-ua.institute/read/2118/>
4. Мукан Н., Чубінська Н., Слоцький О. Формування соціальних навичок майбутніх юристів як предмет наукових досліджень. *Академічні візії*. Вип. 19. 2023. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/386>
5. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції : монографія. Київ : [б. в.], 2003. 159 с.
6. Омельченко А. І., Панасюк Т. Ю. Методика розвитку емоційного інтелекту здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в сучасних умовах. *Педагогічна Академія: наук. записки*. № 25. 2025. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18165801>
7. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 лип. 2022 р. № 644 (у редакції Наказу МОН від 20 берез. 2023 р. № 307). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-zi.zminamy-644-20.03.2023.pdf>
8. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 лип. 2022 р. № 643 (у редакції Наказу МОН від 20 берез. 2023 р. № 308). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-magistr-zizminami-643-20032023.pdf>
9. Старчук О. Емоційний інтелект як чинник професійного становлення майбутнього юриста: поняття та зміст. *Актуальні проблеми науки, освіти та суспільства: світові тенденції та регіональний аспект* : матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД» (м. Луцьк, 20 березня 2024 року). Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. 166 с. С. 129–131. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/25023/1/tezy12.04.2024.pdf>

10. Сутяга О., Довгань А. Особливості соціально-правової підготовки майбутніх юристів: американська та британська моделі. *Порівняльна професійна педагогіка*. № 12 (2). 2022. С. 85. URL: <https://cpp.khmnu.edu.ua/index.php/cpp/article/view/22>

11. Харченко І. І. Розвиток емоційного інтелекту майбутніх юристів. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. Вип. 1. 2021. С. 151–156. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/10091/1/4.pdf>

12. Чалий А. Вплив емоційного інтелекту на успішність та ефективність навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. № 1. 2025. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/821/1002>

13. Bar-On, R. The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, University of Texas Medical Branch. № 18. 2006. suppl. Pp. 13–25. URL: <https://www.psicothema.com/pdf/3271.pdf>

14. Goleman, D. *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York : Bantam Books, 2009. 352 p. URL: <https://donainfo.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/09/emotional-intelligence-daniel-goleman.pdf>

15. Mayer, J. D., Caruso, D. R., Salovey, P. The ability model of emotional intelligence: principles and updates. *Emotion Review*. Vol. 12, No. 4. 2020. Pp. 219–226. DOI: <https://doi.org/10.1177/1754073916639667>

Зеленська Л. Д., Задніпровський С. В.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY)

Дата першого надходження статті до видання: 22.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 14.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.04.2026

